

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/archiw/archiwalia/archiwalia-centrala/31651,Represje-stosowane-wobec-osob-zatrzymanych-w-zwiazku-z-protestem-robotniczym-w-d.html>
20.04.2024, 05:03

Represje stosowane wobec osób zatrzymanych w związku z protestem robotniczym w dniu 25.06.1976 r.

Źródło: tw. "G-2"
Przyjeżdż. J. Socha
L.K. "Strumyk"
Dnia 10.VII.1976 r.
Godz. 14.00

Radom, dn. 10.VII.1976 r.
Tajna sprawa, sprawa
K.S. Nr...

INFORMACJA Nr.../76

W związku z wydarzeniami piątkowymi 25.VI.76 r. w Zakładach Metalowych ciągle trwają dyskusje, z tym, że ich tenant przeżyła się w stronę nie rozwoju wydziału, lecz w stronę następcy i komercyjnej. Ob. Barzela powiedział mi o odejściu dyr. Szpaderkiego i gł. księgowego mgr. Wiktora z sąsiednich stanowisk. On i inne osoby wyrażają przekonanie, że jednym z powodów dyr. była jego bezpartyjność. Odejście ze stanowiska ścisłe wiąże się z wypadkami 25 czerwca.

Na zebraniu SZMP dnia 9.VII. w obecności około 25 osób wystąpił ob. Wróbel /C/K/ i pytał ob. Fajaka o przebieg wydziału na temat podwytek. Z braku czasu ten. Fajak nie udzielił odpowiedzi odkładając ją do następnego zebrania.

Według na wydzielone budowlany 8.VII. słyszałem fragmenty rozmów trzech słodkich ludzi, którzy rozmawiając opowiadali sobie o przypodobańciach podiób ludzi przez milicję w czasie wydziału 25.VI.76 r. i w czasie śledztwa w Komendzie MO.

Z podobnymi wypowiedziami spotkałem się podczas spotkania w SAMIE przy ul. Żeromskiego 9.VII. mówili o tym dniu nieznani mi kobiety.

WYKAZ

Pamiętam tw. realizuje zadanie które ma w obecnej chwili charakter długofalowy /dot. ustalenia procedur i inspiatorów pracy w pracy w dn. 25.06.76r./ nowych dodatkowych zadań nie przekazywanych.

Przedstawienie

1) Informację wykorzystaną do materiału sytuacyjnego opracowywanego przez kierownictwo Wydz. III KMS w Radomiu.

St. Inspektor

Wydz. III w Radomiu

por. J. Socha

Źródło: tw. "G-2"
Przyjeżdż. J. Socha
L.K. "Strumyk"
Dnia 10.VII.1976 r.
Godz. 14.00

Radom, dn. 10.VII.1976 r.
Tajna sprawa, sprawa
K.S. Nr...

INFORMACJA Nr.../76

W związku z wydarzeniami piątkowymi 25.VI.76 r. w Zakładach Metalowych ciągle trwają dyskusje, z tym, że ich tenant przeżyła się w stronę nie rozwoju wydziału, lecz w stronę następcy i komercyjnej. Ob. Barzela powiedział mi o odejściu dyr. Szpaderkiego i gł. księgowego mgr. Wiktora z sąsiednich stanowisk. On i inne osoby wyrażają przekonanie, że jednym z powodów dyr. była jego bezpartyjność. Odejście ze stanowiska ścisłe wiąże się z wypadkami 25 czerwca.

Na zebraniu SZMP dnia 9.VII. w obecności około 25 osób wystąpił ob. Wróbel /C/K/ i pytał ob. Fajaka o przebieg wydziału na temat podwytek. Z braku czasu ten. Fajak nie udzielił odpowiedzi odkładając ją do następnego zebrania.

Według na wydzielone budowlany 8.VII. słyszałem fragmenty rozmów trzech słodkich ludzi, którzy rozmawiając opowiadali sobie o przypodobańciach podiób ludzi przez milicję w czasie wydziału 25.VI.76 r. i w czasie śledztwa w Komendzie MO.

Z podobnymi wypowiedziami spotkałem się podczas spotkania w SAMIE przy ul. Żeromskiego 9.VII. mówili o tym dniu nieznani mi kobiety.

WYKAZ

Pamiętam tw. realizuje zadanie które ma w obecnej chwili charakter długofalowy /dot. ustalenia procedur i inspiatorów pracy w pracy w dn. 25.06.76r./ nowych dodatkowych zadań nie przekazywanych.

Przedstawienie

1) Informację wykorzystaną do materiału sytuacyjnego opracowywanego przez kierownictwo Wydz. III KMS w Radomiu.

St. Inspektor

Wydz. III w Radomiu

por. J. Socha

Źródło: tw. "G-2"
Przyjeżdż. J. Socha
L.K. "Strumyk"
Dnia 10.VII.1976 r.
Godz. 18.00 - 20.00

Radom, dn. 10.VII.1976 r.
Tajna sprawa, sprawa
K.S. Nr...

INFORMACJA Nr.../76

Wspominając ludzi z pracy w wymiar piątkowych najdł nie uwzględniłem paperań wśród więźniów społeczeństwa. W różnych środowiskach społecznych twierdzą, że system wieloletni bardzo niekorzystnie odbija się na planach produkcyjnych i dochodzie narodowym, wielu uważa, że niektórych pracowników uwolniono zbyt pochopnie tylko dlatego, że byli w tym dniu na ulicy, ale z punktem i paleniem nie mieli nic wspólnego. Wychowawcy robotników o wysokich kwalifikacjach, którzy w Zakładzie pracowali kilkanaście lat i uwolnienie go jest nie tylko strasną dla niego, ale chyba większą dla Zakładu i społeczeństwa. Komentując się, że ludzie uwolnieni jeśli są zachowani to i tak jakob nie poradzają, a imi uwolniona kadra sędziów i wstrząsają. Zarówno jedni jak i drudzy uważają, że drożdżi do życia uważają zdobyć.

Jeśli chodzi o trudności w łapieniu cukru, ludzie w sklepach bardzo adekwatnie i żywo komentują politykę Państwa, że dają możliwość zarobku społeczeństwu, którzy serują na kłanie robotniczej i temu sobie płacą po 40 a nawet po 20 zł za 1 kg. cukru. Spokojnie mają kontakty ze sklepami, wymagają cukru, a sklepy rozpraszają tylko po 40 kg. cukru dziennie stwierdzając, że tyle tylko otrzymują. Ten aspekt sprzecznym - kupujący - spełnia jest bardzo decydujący dla ogółu społeczeństwa.

W/g mojego odczucia więźniów ludzi uważa, że lepiej aby ceny już się ustaliły, aby można było kupić bez kolejek ten niezbędny artykuł na bieżące potrzeby, ale jednocześnie obawiając się o tak wielkich podwyżek jakie poniosłoby społeczeństwo i byłby to odrzucający katagorycznie.

Chcę mieć się w różnych środowiskach, że wielu ludzi odebrało ze zdrowia, że pokłono tw. "Wieloletni zdrowia", a kto przeszedł taką doświadczenie to ma odbicie nerki i t.j.w., komplikacje, a z niektórych ludzi dziełach całkiem innych nagłych. - wypowiedzi pracowników techn. K.S., Komisarza Didińskiego oraz prac. Dr. Zmęst. Z. Met. S. Flork. Cn. Dunański, W. Kuchcik i inni.

Wicemistrz Adam z W-ku P-6 - przypisuje mu się zorganizowanie i dostarczenie wody sodowej dla ludzi którzy w dniu 25.VI.76 r. stali przy bramie Zakładu i nie pozwalili jej umknąć. W jego sprzeczności innych mówi się o ciężkim współzryciu z sobą, o jej złym prowadzeniu i jego wynikach w odejściu dość daleko, do swoich znajomych

Źródło: tw. "G-2"
Przyjeżdż. J. Socha
L.K. "Strumyk"
Dnia 10.VII.1976 r.
Godz. 18.00 - 20.00

Radom, dn. 10.VII.1976 r.
Tajna sprawa, sprawa
K.S. Nr...

INFORMACJA Nr.../76

Wspominając ludzi z pracy w wymiar piątkowych najdł nie uwzględniłem paperań wśród więźniów społeczeństwa. W różnych środowiskach społecznych twierdzą, że system wieloletni bardzo niekorzystnie odbija się na planach produkcyjnych i dochodzie narodowym, wielu uważa, że niektórych pracowników uwolniono zbyt pochopnie tylko dlatego, że byli w tym dniu na ulicy, ale z punktem i paleniem nie mieli nic wspólnego. Wychowawcy robotników o wysokich kwalifikacjach, którzy w Zakładzie pracowali kilkanaście lat i uwolnienie go jest nie tylko strasną dla niego, ale chyba większą dla Zakładu i społeczeństwa. Komentując się, że ludzie uwolnieni jeśli są zachowani to i tak jakob nie poradzają, a imi uwolniona kadra sędziów i wstrząsają. Zarówno jedni jak i drudzy uważają, że drożdżi do życia uważają zdobyć.

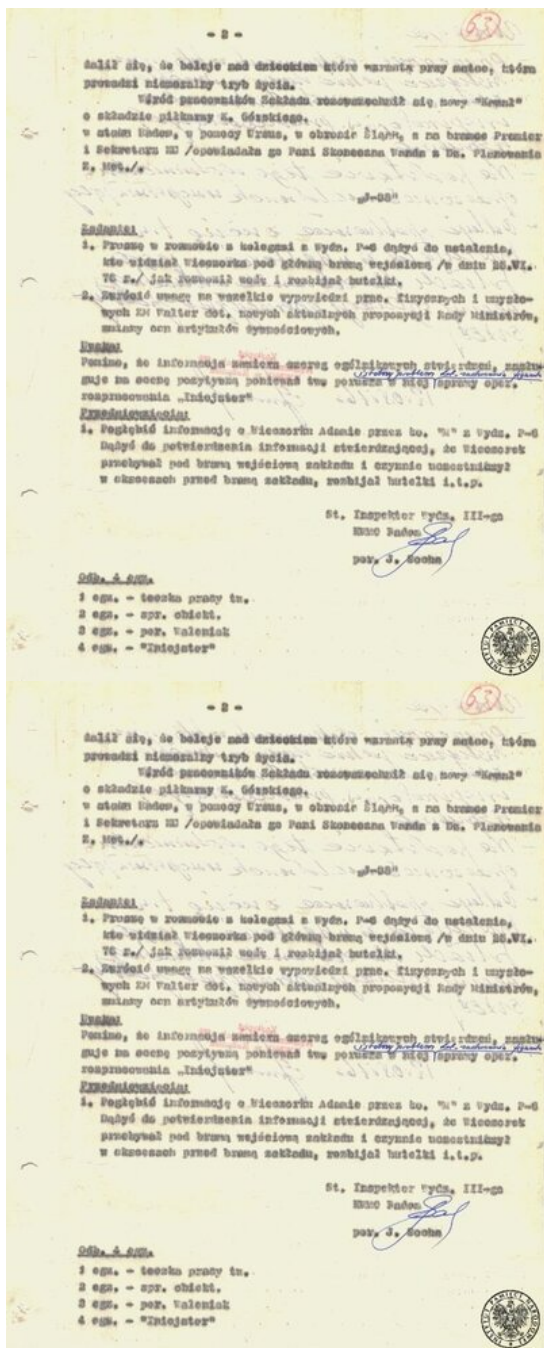
Jeśli chodzi o trudności w łapieniu cukru, ludzie w sklepach bardzo adekwatnie i żywo komentują politykę Państwa, że dają możliwość zarobku społeczeństwu, którzy serują na kłanie robotniczej i temu sobie płacą po 40 a nawet po 20 zł za 1 kg. cukru. Spokojnie mają kontakty ze sklepami, wymagają cukru, a sklepy rozpraszają tylko po 40 kg. cukru dziennie stwierdzając, że tyle tylko otrzymują. Ten aspekt sprzecznym - kupujący - spełnia jest bardzo decydujący dla ogółu społeczeństwa.

W/g mojego odczucia więźniów ludzi uważa, że lepiej aby ceny już się ustaliły, aby można było kupić bez kolejek ten niezbędny artykuł na bieżące potrzeby, ale jednocześnie obawiając się o tak wielkich podwyżek jakie poniosłoby społeczeństwo i byłby to odrzucający katagorycznie.

Chcę mieć się w różnych środowiskach, że wielu ludzi odebrało ze zdrowia, że pokłono tw. "Wieloletni zdrowia", a kto przeszedł taką doświadczenie to ma odbicie nerki i t.j.w., komplikacje, a z niektórych ludzi dziełach całkiem innych nagłych. - wypowiedzi pracowników techn. K.S., Komisarza Didińskiego oraz prac. Dr. Zmęst. Z. Met. S. Flork. Cn. Dunański, W. Kuchcik i inni.

Wicemistrz Adam z W-ku P-6 - przypisuje mu się zorganizowanie i dostarczenie wody sodowej dla ludzi którzy w dniu 25.VI.76 r. stali przy bramie Zakładu i nie pozwalili jej umknąć. W jego sprzeczności innych mówi się o ciężkim współzryciu z sobą, o jej złym prowadzeniu i jego wynikach w odejściu dość daleko, do swoich znajomych

Jedną z wielu form represji stosowanych wobec osób zatrzymanych w związku z protestem robotniczym w dniu 25.06.1976 r. w Radomiu były tzw. "ścieżki zdrowia".

Polegały one na przejściu odcinka od kilku do kilkudziesięciu metrów przez często podwójny szpaler funkcjonariuszy ZOMO bijących przechodzące osoby. W późniejszym okresie często mówiono i pisano o tym, że "ścieżki zdrowia" stanowią tylko wymysł działaczy KOR-u i zostały wymyślone w kilka miesięcy lub lat po zaistniałych wydarzeniach:

I tak oto pojawił się termin "ścieżki zdrowia" po czterech latach od wydarzeń. Przedtem ani Chojecki, w swych relacjach dla Radia Wolna Europa, ani nikt inny, nie wymyślił tej nazwy, groźnej zarazem i fascynującej, bo zrobiła zawrotną karierę... Zastanawiać musi więc cisza, jaka w sprawach "ścieżek zdrowia" panowała do roku 1980. Dlaczego właśnie te

ciemne strony wydarzeń, jeżeli miały miejsce, były tak skutecznie skrywane, przez tyle lat strzeżone jako największa tajemnica...w Jeżeli były "ścieżki zdrowia", to znaczy brali w nich udział konkretni ludzie: bijący i bici i nie można dotąd ustalić winnych - cytata z książki J. Prokopiaka, „Radomski czerwiec '76. Wspomnienia partyjnego sekretarza”, Warszawa - Radom 2001, s. 197.

Teorii tej całkowicie przeczą dwa publikowane dokumenty pochodzące z połowy lipca 1976 r., a więc sprzed powstania KOR-u a tym bardziej sprzed roku 1980, z których jeden - informacja od tajnego współpracownika ps. J-2 przyjęta przez starszego inspektora Wydziału III KWMO w Radomiu, porucznika Jana Sochę - wspomina o pobiciach ludzi przez milicję, a drugi - informacja przyjęta przez tego samego funkcjonariusza od tw. ps. J-38 nazywa je wprost "ścieżkami zdrowia".

Dokumenty pochodzą z jednostki o sygnaturze IPN BU 0285/85.
oprac. Marcin Krzysztofik